

PATVIRTINTA

Klaipėdos r. Dituvos pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 20 d.
įsakymu Nr. D1-77

KLAIPĖDOS R. DITUVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos r. Dituvos pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos ir intervencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokykloje užtikrinti sveiką, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugią aplinką, užkertančią kelią smurto ir prievartos apraiškoms.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Klaipėdos r. Dituvos pagrindinėje mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – siekti ugdyti pozityvų mokinių elgesį ir sukurti draugišką bei saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės ir mokyklos lygmeniu.

5. Prevencijos ir intervencijos priemonės, nukreiptos į Mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems Mokyklos taikomos prevencijos priemonės nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) Mokyklos pasirinktos programos, teikiama švietimo pagalba.

6. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

6.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. kiekvienas Mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, patyčias turi reaguoti ir juos stabdyti;

6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą, patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančiųjų ar patiriančių smurtą, patyčias amžiaus ir pareigų.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. Smurtas – tai veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę materialinę ar neturtinę žalą.

7.2. Smurtas mokykloje – tai prievartos pasireiškimas mokyklos teritorijoje ir tarp jos bendruomenės narių. Prievarta (smurtas) prieš mokinius ir nepriežiūra – visos fizinės ir emocinės blogo elgesio, seksualinės prievartos, ar kitokio pobūdžio išnaudojimo formos, sukeliančios žalą mokinio sveikatai, išlikimui, vystymuisi ar orumui. Detalus aprašymas, kokie konkretūs veiksmai priskiriami prie smurtinio elgesio (1 priedas)

7.3. Smurto formos mokykloje: gali būti fizinis smurtas, psichologinis (emocinis) smurtas, seksualinis smurtas, ir kaip atskira smurto sąvoka – patyčios;

7.3.1. Fizinis smurtas – tai neatsitiktiniai, sąmoningi smurtiniai veiksmai, kurie sukelia skausmą ir gali sukelti sveikatos bei vystymosi sutrikimus;

7.3.2. Psichologinis (emocinis smurtas) – tai judėjimo laisvę apribojantys veiksmai, nuvertinimo, menkinimo, žeminimo, šmeižto, grasinimo, gąsdinimo, atskyrimo, kvailinimo ar kitokie ne fizinio kontakto priešiški elgsenos modeliai, sudarantys sąlygas sukelti žalą mokinio fizinei, emocinei, psichinei, dvasinei, moralei ir socialinei sveikatai bei vystymuisi.

7.3.3. Seksualinis smurtas (lytinis) – tai priklausomų raidos požiūriu mokinių įtraukimas į seksualinę veiklą, kuriai jie nėra pakankamai subrendę, ją nepilnai suvokia ir nesugeba tinkamai reaguoti.

7.3.4. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, ižeisti, įskaudinti ir kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos).

7.3.5. Patyčias ir/ar smurtą patiriantis asmuo – mokinys, administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas prieš kurį naudojamas smurtas arba iš kurio tyčiojamasi mokykloje.

7.3.6. Smurtaujantysis, besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs inicijuojantis smurtą, patyčias ir prisidedantis prie jų.

7.3.7. Smurto, patyčių stebėtojas – bet kuris mokyklos bendruomenės narys, matantis, stebintis ar žinantis apie smurtą ar patyčias.

7.3.8. Smurto ir patyčių prevencija- veikla, skirta smurto, patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

7.3.9. Smurto, patyčių intervencija – priemonių visuma, taikomų visiems smurto, patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus).

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, mokyklos Vaiko gerovės komisija, klasių vadovai, o jos vykdyje dalyvauja visi Mokyklos bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius inicijuoja tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

10. Mokyklos vadovas yra atsakingas už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos Vaiko gerovės komisija.

11. Mokyklos Vaiko gerovės komisija:

11.1. kiekvienais mokslo metais inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus, skelbia mokytojų tarybos posėdžiuose;

11.2. po I-ojo pusmečio ir mokslo metų pabaigoje atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

11.3. remdamasi apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

11.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų mokymų smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais ir atlieka kitus smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

12. Klasių vadovai kas pusmetį išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

13. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguoja pagal reagavimo į smurto ir patyčių atvejus schemą (2 priedas).

13.1. įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, (jei turi galimybę) išsaugo įrodymus;

13.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, kad jis pažeidžia mokyklos elgesio normas ir mokyklos vidaus darbo taisykles;

13.3. prireikus pagalbos, mokinys kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: klasės vadovą, socialinį pedagogą, mokyklos administraciją ir kitus mokyklos darbuotojus;

14. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įvykusį ar įtariamą smurtinį elgesį ar patyčias:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, koks tai elgesio (smurto forma ar patyčios) atvejis (3 priedas);

14.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), kviečia juos atvykti į mokyklą dalyvauti pokalbyje;

14.3. užpildo pokalbio su tėvais fiksavimo lapą (4 priedas);

14.4. stebi situaciją, bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais ir informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie pokyčius.

14.5. situacijai nesikeičiant, raštu kreipiasi į Mokyklos socialinį pedagogą;

15. Mokyklos socialinis pedagogas imasi spręsti smurto ar patyčių atvejį ir kreipiasi į Vaiko gerovės komisijos pirmininką;

16. Mokyklos vaiko gerovės komisijos pirmininkas, esant sudėtingam atvejui, inicijuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos posėdį;

17. Vaiko gerovės komisija:

17.1. įvertinusi turimą informaciją, numato veiksmų planą ir priemones, supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

17.2. informuoja Mokyklos vadovą apie esamą situaciją ir numatytą veiksmų planą bei priemones;

17.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui.

18. Mokiniui smurtavus, pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs smurto ar patyčių atvejį, informuoja Mokyklos vadovą, kuris imasi dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui smurtavus ar pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs smurto ar patyčių atvejį turi informuoti Mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie darbuotojo patiriamą smurtą ar patyčias iš kito darbuotojo, imasi Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

21. Apie sudėtingą smurto ar patyčių prieš suaugusį asmenį atvejį (pasikonsultavęs su specialistais), apie įvykį praneša Vaiko teisių apsaugos skyriui ar policijai.

22. Smurto ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

23. Tais atvejais, kai mokykloje sudėtingo atvejo metu nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba, jeigu

netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Klaipėdos r. pedagoginę psichologinę tarnybą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

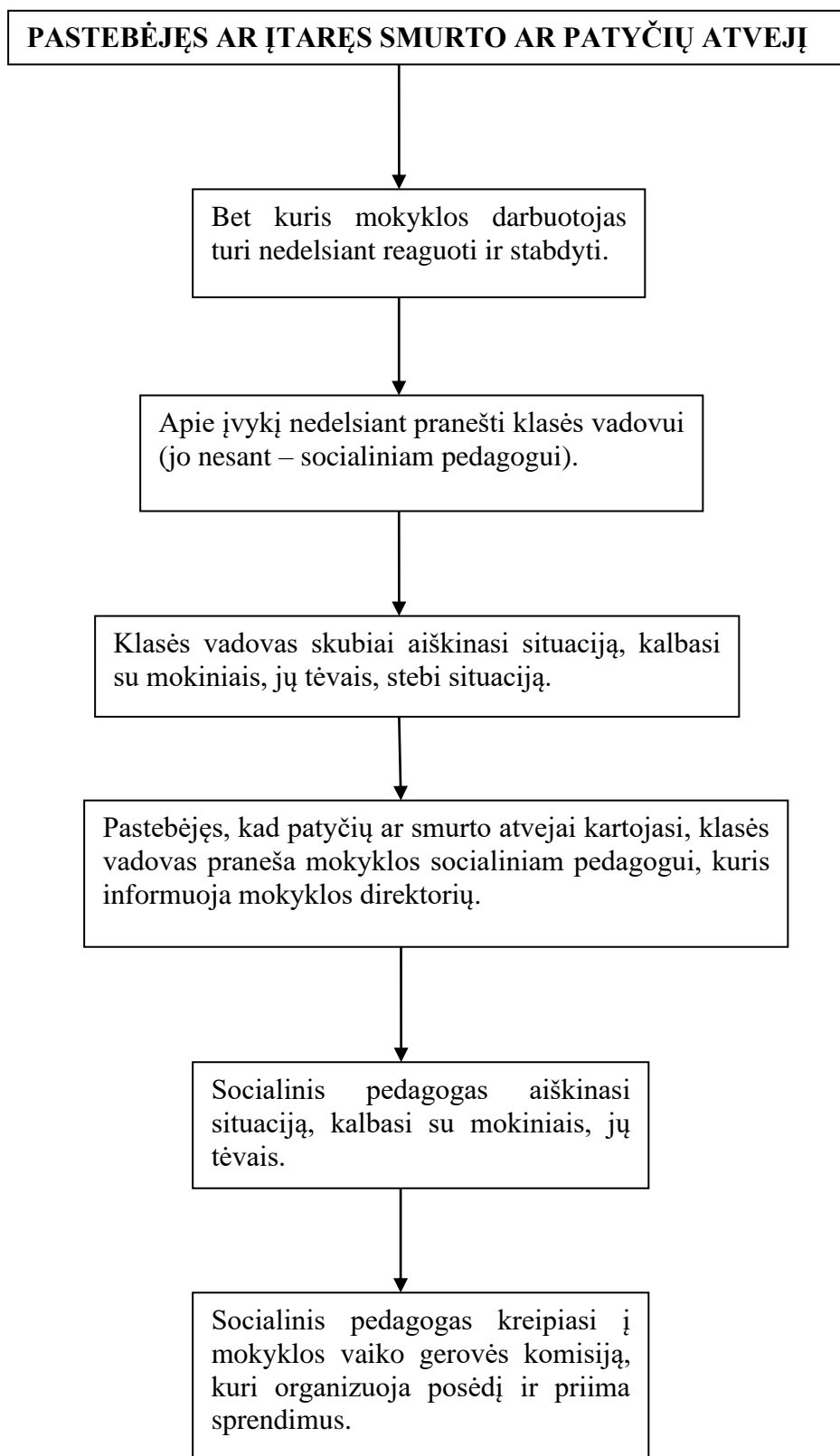
25. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimo vykdymo tvarkos aprašu, jį įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

Detalus aprašymas, kokie konkretūs veiksmai yra priskiriami prie smurtinio elgesio.

Smurtas mokykloje – tai:

- Mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, sėdmenis kitam žmogui.
- Pastūmimas.
- Kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų.
- Daiktų mėtymas į kitą žmogų.
- Rankos užlaužimas.
- Kandžiojimas.
- Sprigtai, skausmingi odos trynimai.
- Tempimai prieš kito žmogaus valią.
- Drabužių plėšymas.
- Dūrimas tušinuku ar kitu daiktu
- Draskymas nagais.
- Tampymas už plaukų.
- Smaugimas.
- Kito žmogaus daiktų ar kūno tepiojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais.
- Smurtinių bausmių taikymas.
- Peilių, lazdu, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas.
- Petardų, kitų sprogstamų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas.
- Kito žmogaus daiktų naikinimas.
- Spjaudymas.
- Trukdymas ar neleidimas persirengti rūbinėje .
- Apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais.
- Gąsdinimas.
- Grasinimas susidoroti.
- Daiktų ar pinigų atėmimas ar vogimas.
- Spaudimas neatskleisti smurtinių veiksmų suaugusiems asmenims.
- Psichologinis smurtas, siekiant pažeminti.
- Įžeidus pravardžiavimas.
- Privertimas bėgti iš pamokų.
- Garsus rėkavimas, švilpimas mokykloje ir jos teritorijoje.
- Šmeižtas, apkalbinėjimas siekiant pažeminti kitą asmenį.
- Kito asmens artimųjų žeminimas.
- Demonstratyvus piktybinis ignoravimas.
- Įžeidžių žinučių rašymas popieriuje, mobiliuosiuose telefonuose, elektroniniame pašte ir socialiniuose tinkluose.
- Privачios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti kitą asmenį.
- Kitų žmonių ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų.
- Spaudimas meluoti, siekiant nusižengimą.
- Nepranešimas apie žinomą nusižengimą.
- Kito asmens vertimas rinktis, su kuo bendrauti.
- Socialinio statuso naudojimas, siekiant pažeminti kitą žmogų ar jam pakenkti.
- Necenzūrinės kalbos vartojimas.
- Demonstratyvus atsisakymas vykdyti administracijos, pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymo procesu.
- Demonstratyvus ar piktybinis mokyklos bendruomenės narių vengimas spręsti smurto atvejus.
- reketavimas, privertimas skolinti, priverstinis skolos „auginimas“.
- Bet kurių kūno dalių lietimasis prieš kito žmogaus valią.
- Seksualinis priekabiavimas žodžiais ar raštu.
- Prievartiniai seksualiniai santykiai mokyklos teritorijoje.

KLAIPĖDOS R. DITUVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS REAGAVIMO Į SMURTO AR PATYČIŲ ATVEJUS STRUKTŪRA

KLAIPĖDOS R. DITUVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS

POKALBIO SU TĖVAIS FIKSAVIMO LAPAS

201__ - __ - ____
Dituva

Mokykloje lankėsi _____
(tėvų , ar globėjų, rūpintojų vardas , pavardė)

Dėl sūnaus (dukters) _____
(mokinio (-ės) klasė, vardas, pavardė)

Problemos: dėl fizinio smurto kito vaiko atžvilgiu, dėl psichologinio smurto (patyčių), dėl mokinių tarpusavio santykių. (pabraukti)

Pasiekti susitarimai _____

Pokalbyje dalyvavo:
socialinė pedagogė _____

(parašas)

(tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė)

(parašas)

(tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė)

(parašas)

(klasės vadovo vardas, pavardė)

(parašas)

(klasės vadovo vardas, pavardė)

(parašas)

(mokinio vardas, pavardė)

(parašas)

(mokinio vardas, pavardė)

(parašas)

Kiti dalyvavę asmenys:

(vardas, pavardė)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(parašas)

**KLAIPĖDOS R. DITUVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA
PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS**

_____ Nr. _____
(data) (numeris)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada vyko smurtas ir/ar patyčios:	
Kur buvo smurtaujama ir/ar vyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.).	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas.	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimą:	

Duomenys apie smurto ir/ar patyčių dalyvius:

Mokinio/ų, patyrusio/ų patyčias, vardas, pavardė	
Mokinio/ų, kuris tyčiojosi, vardas, pavardė	
Mokinio/ų, stebėjusio/ų patyčias, vardas, pavardė, klasė	

Informacija apie įvykį: _____

